

ID-20260710-01
Zagreb, 10. srpnja 2026.

Inicijativa "Ne damo ni lipe", Karlovac

PREDMET:

Očitovanje Hrvatskog društva krajobraznih arhitekata o očuvanju drvoreda lipa na Trgu bana Josipa Jelačića u Karlovcu

Poštovani,

Hrvatsko društvo krajobraznih arhitekata (HDKA), kao nacionalna strukovna organizacija koja promiče razvoj krajobrazne arhitekture, održivog uređenja prostora, očuvanja i zaštite krajobraza, prirode i čovjekova okoliša te podizanje kvalitete življenja i kulture, smatra da rasprava o budućnosti Trga bana Josipa Jelačića u Karlovcu predstavlja važno stručno pitanje suvremenog oblikovanja i upravljanja povijesnim javnim prostorima.

Krajobrazna arhitektura danas ne promatra javne prostore isključivo kao oblikovne ili građevinske cjeline, nego kao složene sustave u kojima se isprepliću kulturna baština, prirodne vrijednosti, društveni život, identitet mjesta i klimatska otpornost. U tom smislu postojeći drvoredi nisu tek hortikulturni elementi ili dekoracija javnog prostora, nego njegov sastavni prostorni, krajobrazni i identitetski element koji oblikuje karakter mjesta, kvalitetu boravka građana i ekološke funkcije grada.

Posebno mjesto u suvremenoj krajobraznoj arhitekturi zauzimaju povijesni gradski trgovi i ulice, čija se vrijednost ne iscrpljuje samo u arhitekturi okolnih građevina ili popločenju, nego obuhvaća cjelovit povijesni urbani krajolik, uključujući postojeće zelenilo koje je tijekom desetljeća ili stoljeća postalo sastavnim dijelom identiteta prostora.

Takvo shvaćanje potvrđuju i suvremeni međunarodni dokumenti i europske politike, među kojima posebno izdvajamo UNESCO-ovu Preporuku o povijesnom urbanom krajoliku (2011.), Strategiju Europske unije za zelenu infrastrukturu (2013.), Europski zeleni plan (2019.), Strategiju Europske unije za bioraznolikost do 2030., Strategiju Europske unije za prilagodbu klimatskim promjenama (2021.), inicijativu Novi europski Bauhaus (2021.) te Uredbu Europske unije o obnovi prirode (2024.). Zajednička poruka svih ovih dokumenata jest da očuvanje kulturne baštine, razvoj zelene infrastrukture i prilagodba gradova klimatskim promjenama nisu suprotstavljeni ciljevi, nego međusobno povezane sastavnice suvremenog održivog razvoja.

Slijedom navedenoga, Hrvatsko društvo krajobraznih arhitekata smatra da:

- postojeći drvored lipa na Trgu bana Josipa Jelačića predstavlja vrijednu sastavnicu urbanog krajobraza i identiteta grada Karlovca,
- prije donošenja nepovratne odluke o njegovu uklanjanju potrebno je razmotriti sve stručne, projektantske i administrativne mogućnosti prilagodbe projektnog rješenja kojima bi se omogućilo njegovo očuvanje,
- očuvanje postojećih velikih stabala, kada je ono stručno i tehnički izvedivo, predstavlja kvalitetnije i održivije rješenje od njihove zamjene novom sadnjom, budući da odrasla stabla imaju nezamjenjivu prostornu, krajobraznu, klimatsku i društvenu vrijednost,
- planiranje i obnova povijesnih javnih prostora trebaju se temeljiti na interdisciplinarnoj suradnji krajobraznih arhitekata, konzervatora, urbanista, arhitekata, arborista, botaničara i drugih stručnjaka kako bi se pronašla rješenja koja će istodobno štititi kulturnu baštinu i unaprijediti kvalitetu urbanog okoliša.

Hrvatsko društvo krajobraznih arhitekata smatra da slučaj Trga bana Josipa Jelačića u Karlovcu predstavlja priliku da se u Republici Hrvatskoj potvrdi suvremeni pristup oblikovanju i obnovi povijesnih javnih prostora, u kojem se očuvanje vrijednog urbanog zelenila promatra kao sastavni dio zaštite kulturnog krajolika i razvoja klimatski otpornih gradova.

Stoga izražavamo potporu svim nastojanjima usmjerenima na pronalaženje stručnog, interdisciplinarnog i održivog rješenja kojim će se omogućiti očuvanje postojećeg drvoreda uz ostvarenje ciljeva uređenja Trga bana Josipa Jelačića.

Za sva dodatna pitanja i/ili nejasnoće stojimo Vam na raspolaganju.

S poštovanjem,

Hrvatsko društvo krajobraznih arhitekata
Barbara Klemar, predsjednica

